

Головною метою запровадження електронного навчання є набуття студентами вмінь самостійно орієнтуватись у новій інформації, формування у них творчого нешаблонного мислення і готовності до ефективної роботи за спеціальністю на рівні світових стандартів з неперервним процесом самовдосконалення і саморозвитку. Водночас електронне навчання має свої недоліки, найсуттєвішим з яких називають сильну залежність від активності/пасивності студентів.

З метою сполучення найкращих здобутків різних підходів запроваджують змішане навчання (Blended learning) – форму навчання, яка сполучає різні методи підготовки (тренінги, майстер-класи, симуляції, електронне навчання, самостійна робота), найбільш підхожі для вирішення конкретних завдань навчального процесу.

Змішування відбувається в кількох аспектах. Строгі формальні способи навчання (робота в класі/аудиторії) доповнюються неформальними (обговорення під час Інтернет-конференцій). Також передбачається комбінація різних способів подання навчального матеріалу (очне, електронне, самостійне навчання) з використанням методик управління знаннями. Викладання та навчання відбуваються як синхронно (викладач і студенти перебувають під час лекції, дискусії чи презентації в одному реальному або віртуальному класі водночас), так і асинхронно (викладач забезпечує в доступності навчальні матеріали, а студенти протягом певного проміжку часу мають здійснити визначену кількість підключень, якщо така регламентація взагалі передбачена). Конкретний варіант «змішування» визначається прийнятою моделлю керування: очне керування, ротація, гнучке керування, он-лайн лабораторія, само-змішування, он-лайнове керування.

Перевагами змішаного навчання є наявність різних моделей навчального процесу; підвищення рівня мотивації учнів за рахунок розмаїття елементів навчання; зниження загальних витрат на навчання і можливість скласти курс навчання як з використанням «економічних» засобів, так і дорожчих, якщо в цьому є необхідність; можливість навчання різних цільових груп на єдиній методичній основі.

Серед недоліків слід зазначити такі: новизна і складність підготовки та організації; потреба у великих вкладеннях для запровадження; високий ступінь залежності від технічних ресурсів, до яких ставлять високі вимоги щодо надійності, легкості у використанні і відповідності останнім технологічним рішенням; високий рівень необхідної ІТ-грамотності користувачів і вимоги щодо їх технічної підтримки протягом всього навчання; неправильно підібрані і погано реалізовані моделі не дають позитивного ефекту.

*Дзюбенко Л.М., к.е.н.,
доцент кафедри економіки підприємств
Кондратюк С.Я., к.е.н.,
доцент, заступник завідувача кафедри фінансів*

СТУДЕНТОЦЕНТРИЗМ ЯКОСТІ ЗНАТЬ З ЕКОНОМІКИ Й ПІДПРИЄМНИЦТВА

Студентоцентризм є актуалізацією освітніх тенденцій з економіки й підприємництва, раціоналізації прагматичних імперативів у сучасну інноваційно-інвестиційну епоху творчої особистості. Об'єктивна логіка розгортання сучасного освітнього процесу з економіки і підприємництва перетворює набуття знань, навичок й умінь у новий тип світогляду – студентоцентризм. Це не просто частина освітнього процесу, яка акцентує увагу на вивченні проблем набуття і продукування знань студентом у всіх вимірах та аспектах, а вимагає конкретизації інституційних інструментів забезпечення якості. Студентоцентризм не тільки активно взаємодіє з освітнім процесом, а й оцінює його світоглядну якість. Водночас, студентоцентризм зорієнтований на виявлення і ствердження внутрішніх, глибинних основ національної свідомості й прагматичного буття студента, що ефективно впливає на цілі і пріоритети парадигми особистісно орієнтованої освіти з економіки та підприємництва.

Світогляд студентоцентризму виступає як усвідомлення сутності особистості, що розвиває поліфонічний (роздумуючий) тип пізнання, який долає наукоцентризм буття задля стійких знань і творчих здібностей з економіки й підприємництва. Зростання ролі знань студента і його креативності в професійному житті, визначають глибину змін характеру і структури освіти з економіки й підприємництва. Визначальний характер студентоцентризму зводиться, насамперед, до розкриття творчого в індивіді, формування особистісних підвалин у студенті. Сучасний суб'єкт освітнього процесу з економіки й підприємництва повинен мати можливість вибірково отримувати знання на основі тільки йому притаманних мотиваційних стратегій.

Професійну освіту з економіки та підприємництва слід розглядати як спосіб становлення і формування нової успішної особистості, розвиток якої базується на всеохопності, багатограннос-

ті, багатстві всіх її здібностей, можливостей, талантів, ресурсів і потенцій. Творіння нової успішної особистості-лідера є одночасно і творінням нового громадянського суспільства. Побудова ідеальної моделі студента-лідера базується на всебічному аналізі перспектив розвитку економіки та підприємництва в цілому й вимог громадянського суспільства. Узагальнюючи, можна назвати такі риси нового успішного студента-лідера, які має сформувати КНЕУ імені Вадима Гетьмана: відкритість до експериментів, інновацій і змін; вміння знаходити й обробляти інформацію; здатність критично мислити і приймати самостійні раціональні рішення; уміння планувати заходи для досягнення прогнозованих цілей; добре сформовані якості з комунікації; нематеріальна мотивація. Така ідеальна модель сучасного студента-лідера є підвалинами формування системи якості і методології освіти з економіки та підприємництва.

Таким чином, студентоцентризм включає всебічний розвиток активної, спрямованої на самореалізацію особистості. Таку мету студентоцентризму слід впроваджувати в якість освіти з економіки та підприємництва, формуючи самодостатнього студента-лідера, який й іншого студента визнає самодостатнім і рівним собі. З світоглядного боку студентоцентризм виступає як головний засіб усвідомлення сутності особистості й перетворення студента в суб'єкт сучасного історичного процесу державотворення, одночасно із набуттям систематизованих знань, навичок й умінь з економіки і підприємництва.

*Длугопольський О.В., д.е.н.,
професор кафедри економічної теорії,
директор НДІ інноваційного розвитку та державотворення
Тернопільського національного економічного університету*

ІМПЕРАТИВ ЯКОСТІ В СИСТЕМІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВИТИ ТА ПРОБЛЕМИ ВІТЧИЗНЯНИХ ВНЗ

Проблемам якості вищої освіти в Україні лише за останні два роки було присвячено чимало серйозних досліджень як ученими-теоретиками, так і реформаторами-практиками. Проте питання залишаються і надалі актуальними: яким чином забезпечити якісну вищу освіту за умов обмеженості фінансових та інтелектуальних ресурсів? яким чином націлити академічну спільноту на дотримання беззаперечних стандартів якості вищої освіти? яким чином мінімізувати прояви академічного nepoтизму?

Протягом останніх двадцяти п'яти років переважна більшість вітчизняних ВНЗ «змагались» за кількість вищої освіти в Україні – створювали нові і модернізували старі програми, збільшували ліцензований обсяг, усіма доступними методами залучали вчорашніх школярів до студентських лав, намагались втримати відтік обдарованої молоді за кордон, пропонуючи дистанційне навчання і т.д. Проте ситуація із кожним роком погіршувалась, а на сьогодні виглядає просто критичною – чимало викладачів провідних ВНЗ України воліють, щоб їх діти навчалися у європейських університетах, ніж залишались у системі вітчизняної вищої освіти, а часто й самі шукають роботу за кордоном (переважно, у Польщі). І якщо ще десять років тому інформація про те, що діти чинovníків високого рангу, топ-бізнесменів, які навчаються у європейських та американських університетах, за окремими винятками не пов'язують своє майбутнє з Україною і не бажають сюди повертатися, не здавалася вражаючою, то сьогодні, коли вже діти середнього класу почали масово мігрувати у Європу за якісною вищою освітою, стає зрозумілою уся драматичність цієї ситуації. Відсутність мотивації викладачів до якісної роботи через низькі зарплати та брак стимулів в умовах академічного nepoтизму та толерування плагіату, відсутність мотивації студентів до інтенсивного навчання через прояви корумпованості, неетичної поведінки викладачів, відсутності можливості обирати курси за інтересами та лекторів за їх компетентностями стали нормою практично в усіх ВНЗ України (за окремими винятками). Втрата довіри та репутації остаточно закріпила за вітчизняною вищою школою статус неякісної, непрофесійної та корумпованої. За таких рамкових умов модернізація системи вищої освіти в контексті якості стає найпроблемнішим аспектом освітніх реформ.

Головними постулатами нинішніх реформ у системі університетської освіти повинні стати:

1. Вкладання коштів у талановитих молодих учених-дослідників шляхом стимулювання їх публікаційної активності у європейських та американських економічних часописах у вигляді: 1) преміювання за опубліковану статтю англійською мовою у виданні з високим імпа́к-фактором (внесок у репутацію ВНЗ); 2) оплата прийнятої до друку статті вчених у журналах, що реферуються наукометричними базами даних (фінансове стимулювання наукової роботи).